

раструктура и достъп на живеещите в тях до социални услуги; да изработи методика за обхващане на всички деца в интегрирани училища; да осигури места в детските градини за всички деца, чиито родители желаят децата им да посещават детска градина. По-общо казано ако конкретизира заявените на държавно равнище намерения за интеграция спрямо спецификата на местната ромска общност и на общината като цяло.

– Ако учителите приемат възгледа, че „децата от ромски произход са като всички други деца“, и следват индивидуален подход към всяко дете, за да подпомагат неговото развитие. Което вероятно означава и подпомагане на учителите в тяхната работа с децата: намаляване на броя на децата в паралелка; осигуряване на достатъчно ресурси за онагледяване на учебния процес, за достатъчен брой полуинтернатни групи и извънкласни дейности; подготовка на учителите за работа с деца билингви, за работа в мултикултурна среда, за учене в града.

– Ако медиите преустановят фиксирането си върху ромския произход на извършителите на престъпления и се отворят за отразяване на позитивните примери на хора от ромски произход.

Разбира се, всичко това е възможно, ако е налице обществен консенсус по разбирането за интеграционна политика и по действията, предприемани за нейната реализация. Но ако се постигне подобен консенсус, той самият ще се окаже мощен стимул за реализацията на всичко необходимо по отделните дейности, осъществявани от различни субекти и на различни нива. Разбира се, предполага се необходимостта също да бъде установена консенсусно.

Ако това не се случи, и следващите поколения роми ще израстват с усещане за непълноценност и лишаност от възможности, изключени от обществото и затворени в гетото:

Като им обърнах внимание, че те са важни, че те са ценни, че това, което искат, могат да го направят, те се обръщат, отварят се, като кажеш: „От тебе нищо не става, затворете си